

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

De maioritate & obedientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

ordibus in prouisione nihil detrahatur, aliàs ea subreptitia censeatur: & *f. 22. c. 4.* ut iusto impedimento cessante, intra annum ordines prouisi suscipiant, sub poenis Concilij Vniuersalis; atque etiam irrita prouisionis: tamen Conc. Trid. loquitur de præbendis simpliciter affectis; non autem in collegiatis derogat affectionibus conditionatis, modum aliquem, aut moram temporis admittentibus. ut est hic annexio ordinum, non simpliciter suscipiendorum intra tempus iuris; sed demum intra annum cessurum post ceptam primam residentiam, & quamquam d. c. 4. *f. 22.* loquatur etiam in Ecclesiis collegiatis: & d. c. 5. *f. 25.* generaliter de affectis iam ante: tamen d. c. 12. *§. in omnibus f. 24.* affectos quidem deinceps esse voluit canonicatus aliquo sacro ordine; sed exinde designando: sed & disertè loquitur tantum in Cathedralibus; adeoque in collegiatis antea non affectis canonicatus obtinet c. 6. *f. 23.* ut ab anno ætatis 14. possint obtineri, nec ad ullos ordines prouisi teneantur de iure; aut in vim Concilij Trident. obligari possint: affectionum etiam conditiones aut admittentium instituta, in collegiatis Concilium non abtulit, aut in absolutos, aut simplices mutauit, quia vnus expressio est alterius exclusio: *c. nonne. x. de presump. c. qualis. d. 25.* nec prius ius corrigitur, nisi posterius disertè exprimat. *c. statuti. de elect. in 6. l. sancimus c. de testam.*

Dicendum est igitur à Concilio Trid. statutum huiusmodi in Ecclesia collegiata non esse mutatum, & prouisum ad ordinem annexum non magis hodie, quam olim, teneri ante residentiam, sed per indirectum aliquid mutatum dici potest per idem Conc. Trid. *f. 24. c. 12. §. præterea.* quo hodie subiecta sunt statuta & consuetudines residentiam laxantes: ut sic residentiam incipientes incipiant annum

3.
Nihil mutatum est in collegiatis.

4.
Nisi per indirectam ex consequentia imperata residentiam

in quo ad ordines debeant promoueri: quid de Cathedralibus Ecclesiis huiusmodi statuta habentibus æstimandum sit, diximus resp. 1. de Institut.

De maiori & obedientia

RESPONSVM I.

De exemptione ordinis S. Suatoris, & in quibusdam subiectione.

Ordinarius Regularibus his præcipit, ut ordinationes suas recipiant, & obseruent: illi exemptos se esse ab illius legibus respondent: & in *Additionum h. gule. ar. 50.* disertè declaratum esse, à diocesano non posse eis præscribi statuta, & ordinationes: eoque se religione prohiberi, ne eas recipiant, & à regula recedant: cui consonet c. luminoso in *7. ut ad quam ordinationem. 18. q. 2.* mandat ille ut recipiant, obseruentque, sine exceptione super regula; nisi parent, minatur interdictum; & non parentibus indiget.

§. I.

Quæsitum est I.

AN sint exempti? an obedire teneantur? Magnum est Apostoli Petri præceptum, *obedite præceptis: sed tamen non ait, quibus præceptis: sed vestris. Vid. Innoc. III. in c. solit. x. de maior. D. Tho. 2. 2. q. 119.* unde & ei, qui vel superior non est simpliciter, vel quæ in superior non est, sine crimine negatur obedientia. & è contrario grane peccatum est usurpare iurisdictionem sibi non competentem, & in dicitur peregrina. *c. peregrina. 3. q. 4. nullus, inquit Calixtus, c. nullus 3. q. 2. alterius terminos usurpet, nec alterius*

parochianum iudicare, vel excommuni-
care audeat. per alienam, inquit Gre-
gorius c. 1. *caus. 6. q. 3. messem transiens*
falcem mittere non debet. falcem ergo
iudicij non potest mittere in eam sege-
tem, qua alteri videtur esse commis-
sa.

prefatorum; & procurator ad hoc, ut
huiusmodi regula in omnibus seruetur:
salus tamen declarationibus, modifica-
tionibus, & limitationibus, & ordina-
tionibus infrascriptis, de modo visi-
tationis digressorum tractanti-
bus atque disponentibus.

Illud autem capitulum Regulæ
est vigesimum sextum, & ita ha-
bet; Episcopus in cuius diocesi mona-
sterium est, erit tam sororum quam
fratrum pater, & visitator, nec non &
iudex in omnibus causis, seu casibus, fra-
tres aut sorores tangentibus. ipsum deni-
que oportet continere sollicitum & dili-
gentem speculatorem esse, si regula in
omnibus punctis obseruetur, ne contin-
gat ipsius salubria statuta ab aliquibus
sororum aut fratrum parui. pendii. Prin-
ceps regni seu terra, in quo est monaste-
rium erit eius responsalis, & defensor in
omnibus necessitatibus: Papa vero super
vtrumque scilicet Principem terra, &
Episcopum, erit eorum tutor charita-
tius, si eius adiutorium postulauerint,
necessitate aliqua compellente.

Modificationes autem, declara-
tiones & limitationes d. c. 26. mul-
titudine ibidem proponuntur; sed
quæ ad rem præsentem faciat in-
primis hæc; Caterum prohibemus, ne
qui diocesani aut alij antistes, qui ex
forma regulæ S. Saluatoris, aut præsen-
tium constitutionum huiusmodi mo-
nasteria visitant, possint & valeant
vigore officij huiusmodi visitationis, vel
quacumque alia causa correctiones facere
de personis vtriusque sexus, quos visita-
rint, aut eis penitentias aut pœnas ali-
quas iniungere, nisi solum & dumtaxat
in monasteriis & locis huiusmodi que
visitauerunt, & eas correctiones, pœ-
nitentias, vel pœnas exequendas com-
mittere teneantur, & debeant Abbatis-
sis, Confessoribus, aut vtriusque conven-
tibus, si commodè per Abbatisas & con-
fessores fieri nequirent, & per nullos alios
possint tales correctiones, & pœnitentias,
sive pœna, executioni mandari, qui
diocesani nullam habeant aut exercere
possint iurisdictionem, aut potestatem
in monasteriis & locis atque personis
ordinis præfati, nisi circa correctiones &
emen-

3. Monasteria
iustitia nisi
doceantur
exempta.

4. Vt ille.

6. Insuper ex-
pensis
privilegia.

6. Insuper
privilegia.

7. Quæ hinc.

Monasteria quidem omnia Epi-
scopo subsunt: c. monasteria 2. q. 3.
nisi doceantur exempta. c. cum dile-
ctus. X. de relig. dom. vbi censura E-
piscopi declarantur irritæ, si aut
regulares doceantur esse exempti,
aut ad Sedem Apostolicam appel-
lasse. at hic tabulæ erectionis tri-
bunt libertates, immunitates, &
exemptionem Ordini S. Saluatoris
competentes; adeoque illæ tan-
quam relatæ omnimodo insunt re-
ferenti. l. asse toto. D. de hered. instit.
Ordini autem concessæ sunt tam
amplis, multis, ac claris verbis,
iisque ferè omnibus, quorum sin-
gulis illam energiam tribuit c. si
papa. de privileg. in 6. vt nullus cau-
illus sufficiat illis negandis, quibus
sanè nõ integrè lectis, iudicio Cel-
si in l. 2. q. D. de legib. inciuilis fuerit,
qui quippiam responderit. & id si
hic faceret pars vtraque, neque
totum, neque nihil Ordinario de-
beri facile intelligeret; modò &
cæcitiens affectus abesset, eoque
Episcopo Ambianensi priuilegium
controuertenti respondit Pontifex
in c. porro. X. de priuileg. in fine, & secun-
dum quod inuenitur, ita obserues. Priu-
legia, inquit Leo Papa, Martino Aug-
usto Ecclesiarum & monasteriorum,
Sanctorum patrum autoritate insti-
ta, nulla debent improbitate conuelli, nulla
nouitate mutari. c. priuilegia 25. q. 2.

Priuilegium ergo Ordini con-
cessæ exemptionis liquidum est:
sed habet exceptionem hanc; per
prædicta autem, aut aliquod eorundem,
inquit, non intelligatur aut possit in ali-
quo derogari Capitulo d. regulæ, & ordi-
nis S. Saluatoris præfati, per quod di-
sponitur, quod diocesani si pater, &
iudex in omnibus casibus & causis, oro-
res & fratres d. ordinis tangentibus; &
visitator monasteriorum, & locorum

emendationes excessuum & transgressiones regularis, quæ per huiusmodi personas fierent.

Hanc claufulam exemptionis huius domus examinauimus in *Consult. can. de priuileg. cons. 3.* De illa ergo exemptione, & capite 26. Regula ab exemptione referuato qui respōdet, primò meminisse debet, vt posteriores leges abrogare, derogare prioribus, *l. 102. D. de verb. sign. ita* & de his quæ primò constituntur, aut interpretatione, aut constitutione Principis certius statuit: *l. 11. D. de leg. adeoque* sicuti qui falsas constitutiones allegat, obligatur poena falsi; *l. vlt. D. ad leg. Cornel. de fals.* sic in eandemque incidit qui citat leges abrogatas. *l. vn. §. tunc igitur. C. de Codic. Iustinian. confirmand. l. maiorem. C. ad legem Corn. de fals. & ubique DD.*

12. Secundo; vt lex posterior non crudè obiciatur, sed secundum totum tenorē: *d. l. 24. d. c. porro.* adeoq; & hæc exceptio secundum omnes modificationes; & regula prioresque constitutiones iuxta posteriores priuilegiarias accipiantur, & allegentur oportet.

13. Quod eò magis hinc dicendum est, quod in eo ipso c. 26. iubeantur inquiri aliqui, inquit, *denoti fratres de regulis Benedicti vel Bernardi, qui huic regule inscribant* (addant) *quomodo excessus emendandi sunt, & qualiter visitabit Episcopus, & omnia alia necessaria, que in his verbis non narrantur, ad huius regule roborationem assumantur de regulis supradictis.* Inquisitionem huiusmodi, fratrum inscriptiones, seu additiones factas esse dubitandum non est; & ex illis natas constitutiones, & bullas Ordini concessas; (vt singulatim ad id assumptus dicitur Petrus de Aluastro Cisterciensis) & has, vnde cumque sint natæ, earumque interpretationes, concessiones, restrictiones, modificationes, seu declarationes Apostolicas esse seruandas: & d. c. 26. regulæ non aliter, quam sub illarum præscripto.

Adeoq; heteroclitica quidem admodum est hæc exemptio; nec scio an in alio ordine similem reperias. non minus quam heteroclitica iurisdicção à d. c. 26. referata, & modificata. sed sicuti generatim multi sunt casus cessantis cuiuscumque exemptionis, vel per veteres canones, vel per Concilium Trident. Gregorij XV. *concl. incip. inscribibili*, vel alias extrauagantes; vt illos indicauimus in *lur. Pont. an. tit. de priuileg.* nec tamen illi impediunt, quo minus alij ordines dicantur exempti: sic neque nominationem hanc per d. c. 26. impediri dicendum est, dum ita nominant Pontifices, exemptionemque re ipsa concedunt, d. cap. 26. restringunt, & modificant, vt supra retulimus. vt denominatio sumatur à maiori parte, seu regula; non à minori, aut exceptione manet tamen, vt diximus, præter ceteras heteroclitica valde hæc exemptio, tam quoad d. c. 26. quam etiam c. 14. Regula: quo electus Confessor generalis à diocetano accipit ligandi & soluendi potestatem, & corrigendi quam vt iure det, quasi præsupponitur ipse habere. *c. nemo. de reg. iur. in 6.* Sed eodem confirmatur: & confirmatio non nisi à superiore solet fieri. *c. nihil. c. cum monasterium. c. cum dilectus X. de elect. c. 2. X. de trans. Episc. c. fin. d. 64. & ibi DD.*

§. II.

Q Vis igitur erit d. c. 26. (quod supra retulimus) & horum verborum *pater, visitator, & iudex* sensus?

Improprium esse sensum merito dixeris, si conferas cum illis d. c. 26. verbis, quibus Princeps patriæ illorum dicitur *responsalis*; & quod Papa *tutor charitativus*. Responsalis in decretalibus sæpè legitur pro procuratore, syndico, agente: tutor charitativus in iure non ita notus est: metaphoricus ergo horum verba.

10. Vt illud examinandum?

11. Secundum variationem temporum, & constitutionum.

verborum sensus est. illa ergo etiam verba, quæ Episcopo tribuuntur, citra iuridicas acceptiones intelligi possunt, ut non malè illa substantiua appellatiuè miscenda quidam censent. quæ tropica locutione dictum fit *pateris litamus, & auro*; pro pateris aureis: sic Iudex paternus hic accipiendus fit, sicut *c. 8. sess. 21. Trident.* Episcopus paternis admonitionibus agere iubetur cum monasteriis commendatis: & visitatio paterna committitur in *c. visitandi. 18. q. 2. ut sic*, inquit, *charitatis officium impleat Episcopus, ne grauamen aliquod monasterium incurrat.* Pater naturalis intelligitur is, quem nuptiæ demonstrant. *l. quia. D. de in ius vocando.* sed accipimus hic spirituales nuptias, & spirituales patres, nec hos oppugnat exemptio; nec illos emancipatio: quamuis per hanc patris potestas soluat. Visitatores etiam non necessariò comitem habent iurisdictionem, vel executionem: ut pater in iis, qui deputari iubentur in *c. in singulis. & seq. X. de Stat. monach.* quod innouat *Trid. s. 25. de Reg. c. 8.* vbi quæ corrigenda inuenierint denuntiare iubetur Episcopis respectiue, & Abbatibus, seu superioribus, ut in huius ordinis priuilegio Episcopi *ex d. c. 26.* visitantes ipsi Abbatissa, seu confessori, & conuentibus respectiue reformanda denuntiare iubentur; ut illi exequantur, ipsi exequi prohibentur. de his non iterum ablimile Conc. *Trid. s. 21. c. 8. s. 25. de reg. c. 20. & 14.* teneantur qui monasteriis præfunt visitatores, inquit *d. c. 20. recipere, & illorum ordinationes exequi.* cuiusmodi executionis denegatio œconomica magis facultatem, quam veram iurisdictionem inferre videtur. *c. pastoralis. 28. X. de off. deleg.* ut facultas visitandi non ex iurisdictione, sed Regulæ concessione nasci videatur. eoque nec committi alteri posse, ut in iis quæ iure ordinario competunt, delegatio permiffa est; loci autem

Episcopus hic non nisi personaliter visitare potest. At dices illud foriam remissionem fore, colludentibus hinc inter se regularibus, nec quidquam exsequentibus: at ego idem obiectabo incommo- dum d. c. in singulis, & Concilio *Trid.* illud innouanti: & contentus ero responsione Concilij œcumenici, cui præfedit Innocentius *III. auctor. d. c. in singulis. in verbis, quod si non fecerit; ipsi visitatores hoc referant ad Apostolica Sedis examina.*

Sed & vocabulum, Iudex, sæpè impropiè sumitur. *ut in l. ante penult. & tot. iit. D. de arbit. vbi & iudicare arbiter, & sententiam dicere sæpè refertur.* qui pater est, Iudex non est. *l. si filius. l. congruentius. C. de patr. potest. l. qui iuris. D. de iurisd. om. iud.* at hic idem pater & iudex.

Si enim iuridicè hæc vocabula accipi velis, cõsequenter ex verbis adiunctis etiam propriè tunc accipiendis interpretationem capient. inquit ergo *d. c. 26 in omnibus casibus, & causis fratres & sorores tangentibus:* casus est, determinata facti assertio, seu hypothesis: *Spigel. in Lex. in V. casus.* causa autem à casu, est negocium; quod dum proponitur, causa est; dum discutitur, iudicium; dum finitur, iustitia. *c. forus X. de verb. signif.* erit ergo sensus iuridicus; ut in quacumque facti specie fratres aut sorores forensè iudicium habent, Episcopus fit Iudex: id quod iterum iure verum non erit; sed demum, si vel inter se litigent, vel ipsi ad iudicium vocentur. non enim ut quoscumque coram Episcopo in ius trahere possint; sed sequi debeant forum reorum: nisi iterum pro manifestis iniuriis Episcopus Iudex conseruator dari intelligatur, ut olim solent omnia ferè collegia & monasteria aliquem habere, sed conseruator propriè Iudex non est; sed eius officium cessat, vbi iniuria negatur esse manifesta.

c. 1. de off. deleg. in 6. Iudicis autem proprium est cognoscere de iure & iustitia partium controuersa.

5. Quod si dicas, quia coniunctiue ponuntur casus & causæ; in omni facti specie seu casu diocesanum hic iudicem esse; & sic non tantum in causa iudiciali, sed etiam voluntaria iurisdictione, adeoque etiam pœnitentia; Respondebo istiusmodi acceptionem nunc impediri à priuilegiorum repugnantia. impossibile enim est exemptum quem esse, & omni tamen casu subesse Ordinario, & sic omnia illa, & tam operosa exemptionum priuilegia, Ordini & monasteriis ad Regum & Principum postulationes concessa, nihil nisi fallacia verba continerent: quod à ratione, more, & intentione Romani Pontificis esset quam maximè alienum. *Non arbitror*, inquit l. Labeo. §. *idem Tubero. D. de supell. leg. quemquam dicere quod non sentit.* minus Summum Pontificem à Regibus & Principibus rogatum bullatis diplomatis scribere quod non sentit, argumentum autem ab absurdo, ut in actionibus humanis, ita in iure validissimum est. *Euerard. in loc. leg. ab absurdo.*

6. Quidam ergo iudicem ibi conseruatoem volunt intelligere, utique extraordinarium, & quasi defensorem: uti patrem ac œconomicum; cum eiusmodi paterna & œconomica potestas nihil commune habeat cum gladio Magistratus, aut pedo Episcopi. Sed quia Regula loquitur de omnibus causis fratres & sorores tangentibus; adeoque videri possit & de causis illorum passiuè intelligi; ut coram Episcopo conueniri possint; & ipse in illos statuere; per melioret, ut etiam propriè iudex dicatur, ad finem quem d. c. 26. describit: atque etiam competens, seu Ordinarius: quasi ab origine Regula S. Saluatoris suos sectatores exemptos non fecerit: nec primi Pontifices illam confirmantes,

exemptionem adiecerint: sed deum qui subsecuti fuerunt, horum ergo nunc priuilegium inspicendum seruandumque est. *c. porro. x. de priuileg.* adeoque restrictiones & modificationes per illud expressæ, neque porro nominalibus nunc argumentis, etymologicisque coniecturis locus est, ubi verba priuilegiorum clara sunt, & liquida.

§. III.

Queritur igitur, an Ordinarius regularibus his leges ferre, seu statuta prescribere possit?

EVM quidem qui iurisdictionem habet, posse regulariter placuit. *leum qui. D. de iuris. iud. l. 1. eod. l. necessarium. & ibi glossa. l. 1. eod. l. de orig. iur.* sed hic iurisdictione Ordinarij valde, ut diximus heteroclitica est, tributa per d. c. 26. Regula, ab exemptione referentia, sed restricta per posteriora priuilegia ad correctiones, & pœnitentias: ut supra est relatum, & sine executione visitanti competente, at regularibus ipsis seruata, potestas autem condende legis absolutam videtur requirere iurisdictionem, & potestatem: ut proconsulis, prætoris, & prouinciarum regentium. vtilia exempla proponit d. l. *eum qui. & strictum eeg. Malder. de legib. q. 90. ar. 3. d. 1.*

Sed & illud caput Regule commendationes & visitationes Ordinarijs non pro libitu facere permittit; sed secundum fratrum ordinis S. Bernardi aut Benedicti additiones, & præscripta: secundum quæ visitabit, officiumque exercebit Episcopus, aliæque, quæ de regulis Bernardi aut Benedicti assumentur: aut à Pontificibus interpretatione aut constitutione decernentur, quæ adeoque, ut appenderes Regula, erunt obseruanda:

uanda: & secundum illa emendationes decernenda ab Episcopis visitationibus, & ab Abbatibus, confessoribus, vel conventibus respectu exequenda.

Quæ agendi ratio admodum aliquid ad c. in singulis & c. ea que X. de stat. monach. à Conc. Trid. de reg. c. 2. innouata. ubi ex Ordine S. Bernardi seu alio capitula generalia celebrare assueti, aliqui ad illa assumi; & visitatores designari iubentur; qui visitationes quidem obeant, correctiones faciendas decernant, sed exequendas per Abbatem loci, secundum regulam; & cum ea sollempni clausula, atque hic valde notanda, vt ex visitatoribus nullus, inquit d. c. in singulis, ex hoc sibi auctoritatem prælationis assumat.

Ad eum ergo modum d. c. 26. Regulæ peritiores ex aliis Ordinibus eligi voluit, qui præscriberent quomodo diocesani emendare; quomodo visitare deberent: & d. bulla emendationis & correctionis executionem, non diocesanis; sed superioribus, vel conventibus committit: & nullam illis iurisdictionem aut prælationis auctoritatem assumere, aut exercere permittit. quemadmodum in monasteriis ordinationem facere non permittit c. luminoso. 18. q. 2. vt & figura iurisdictionis, & apparatus magis est, quam vera iurisdictione illa; cui negatur executio. c. 28. X. de off. iud. del. in verb. eo quod iurisdictione illa nullus videretur momenti, si coercionem aliquam non haberet. Sed & illud notandum est quod Saluator Regulam distans si quid deesse videretur iussit vt sumeretur ex aliis ordinibus qui supplerent. Porro cum quid fieri per aliquem iubetur, alius prohiberi censetur. L. eum prætor D. De iudic. glos. ibid. in V. videtur. adeoque; quod per religiosos fieri iussit, Ordinariis prohibuit.

De modo autem eadem bulla statuit, vt supra retulimus; vt fiat visitatio 1. de triennio in triennium; non ante, cum annuam & frequentiore admittat c. non se-

mel. 18. q. 2. & ante omnia vocat visitationis officium ad Episcopum spectans. vtique iuxta d. c. in singulis. c. ea que. non iurisdictionem, aut auctoritatem prælationis. 2. permittit intrare cõuentum fratrum, non fororum; quod deinde per aliam mitigatum est; sed rursus per Conc. Trid. de reg. c. 25. reuocatum, nisi ad effectum fortè visitandæ clausuræ. 3. ante crates, & in conspectu fororum; vt videri, non audiri debeat, cum cæteris circumstantiis. quas si monitus non serauerit, præter poenam excommunicationis, officio visitatoris vt perpetuo sit priuatus, & ipsi regulares alium Antistitem eligant, qui visitationis officium faciat. ecce quàm heteroclitia auctoritas. 4. vt poenitentias aut poenas aliquas iniungere non possit; nisi solum, inquit, in monasteriis, & locis huiusmodi, quæ visitauerit. vt extra visitationem nulla sit auctoritas. l. cum prætor. D. de iud. & ibi not. rursus ad prototypum visitationum de quibus in d. c. in singulis & c. ea que. quibus nulla ob visitationis officium conceditur prælationis auctoritas. ibid. consequitur ergo per d. priuilegia non esse tributam diocesanis veram iurisdictionem; quæ liberam habet decernendi & exequendi, potestatem: sed neque Diocesantum quomodo & quando lubet huiusmodi regularibus posse sua mittere mandata; statuta condere; leges ferre: sed intra cancellos priuilegiorum, restrictionesque quoad materiam, formam, tempus, locum, modumque manere debere. supra iurisdictionem sic commissam aut extra restrictiones ius dicenti parendum non esse. d. l. fin. & sanè qui considerat tam verba regulæ d. c. 26. quomodo excessus emendandi sunt, & qualiter visitabit Episcopus; quod in vim d. priuilegij modificatorij, nullam habeant iurisdictionem, nisi circa correctiones, & emendationes excessuum, & transgressiones regulares, in emendationibus, & poenitentias, & po-

nas exequendas committere teneantur Abbatissis, &c. satis animaduertit officium visitationis, & correctionis Episcopi non versari circa condendas leges; sed excessus vel defectus in particulari; seu in individuo corrigendos, & emendandos. correctionis enim poenae, & poenitentiae, quae habeant executionem, quae committenda ibi dicitur Abbatissis &c. iam decretae esse debent aduersus hanc vel illam personam: sic enim correctio visitantis in promptu fit in notoriis, & liquidis; & quasi ex facto, & in arena. *vt diximus in Iur. Pont. nou. anal. de accus. n. 9. poenae & poenitentiae impositae executio mox praesto est, censorio, & adilitio quodam iure: ita hic tamen; vt negetur ipsa visitanti, sed regularibus referretur; multo magis negetur legum latio. d. c. luminoso. 18. q. 2.*

§. IV.

De Confessoris confirmatione, & aliis ob Ordinario postulandis.

I.
Heteroclitia
exemptio
quoad Co-
fessarios,

Heteroclitia iterum est haec exemptio ex confirmatione Confessoris generalis, facultatis concessive ad soluendum & litigandum; & si qua sint alia. Sed haec aut per subsecutum priuilegium exemptionis sublata sunt: *d. §. per praemissa.* vbi ab exemptione tantum excipitur *d. c. 26. arg. l. cum prator. D. de Iud. c. nonne. X. de praesumpt.* aut pertinent ad illas Martini V. literas, quibus iterum ab exemptione haec fit exceptio; *exceptis illis, inquit, dumtaxat, in quibus eadem B. ipsius Ordinis fundatrix in suis regularibus instituitis, & constitutionibus expressè subiecit, subiecimus, volumusque subesse; & ab omni iurisdictione superioritate, & potestate, & dominio cuiusque alterius quauis etiam auctoritate Apostolica, exemimus; & totaliter liberauimus: an non sufficiunt ad claram exemptionem, &*

totalem, illis exceptis, liberationem verba haec Apostolica; an sunt vani sine mente soni? *d. l. Liben.*

§. V.

De vsu, aut abusu contrario.

Quo autem plures sunt exceptiones, magis quidem heteroclitia est exemptio; sed magis firmatur in non exceptis regula. *Auth. de non alien. §. vt autem. quae saepe in aliquo vitata perdit officium. 1. D. de reg. iur. vnde omnis definitio & vniuersalitas in iure periculosa dicitur. l. omnis. D. eod. quamuis tamen eius causa dicatur potior, pro quo est regula. gloss. carobique. eo quod grauior incumbit probatio iis, qui per actus contrarios oppugnant exemptionis possessionem, quia in nullis plurium exceptionum comprehensos fuisse illos docere debent; sed directè per priuilegium non permittos: eosque auctoritate ordinaria, & nullos delegati exercitos. nam eo modo aliqui capiunt interpretationem, quo priuilegio aut iuri communi non derogetur, *c. cum dilectus. §. coram. X. de consuet. & quo sunt liciti. l. inuit. D. pro socio.* & quo feminae simplices non sint deceptae; dum excipiunt dioecesanum sub qualitate patris, qua eis regula illum debet, & argumentantur, vt illi, *1. Regum c. 7. homo sacerdos, de femine Aaron c. 7. non decipiet nos. sed scientes prudentesque passae sint illum preferbere per eos actus, quos per priuilegium sciant non licere: quibus non designantur in specie aliquae & multo minus vllae vquamque leges, statuta, aut ordinationes per praedecessores dioecesanum: imitatae, proferuntur, quas quidem nec amicabiliter ad mortuum & normam c. cum persone de priuileg. proponere fuit visum, nec iudicialiter coram delegatis de his hiscere; sed nunc demum vulgantur quaedam testimonia: quae**

quæ tamen nihil in specie de non
permissis per dicta priuilegia asse-
runt. vel sunt eorum, qui similem
causam cum suis expectare pos-
sunt. quibus aduerfatur c. causam.

1. 8. X. de iud. vbi glossa id exemplifi-
cat in materia exemptionis, qui
& interrogari deberent an iuxta
decretum d. c. porro foundationem
& priuilegia impexissent; & iuxta
c. 1. f. 25. de regul. Conc. Trid. om-
nem curam & diligentiam adhi-
buissent, vt ab illis, vt inquit, non
recederetur? quod primùm manda-
tum est in lege de regularibus vi-
sitandis, aut quomodocumque re-
gendis. Quæ omnia, aliaque de
quibus in d. c. cum persone verb. posses-
sione non violenta, non clandestina, &
c. si sacerdotes. 16. q. 3. vt si qua aliqui
contra patrum regulas definiuerint
non à die definitionis, sed mortis
illorum demum incipere præscrip-
tionem, pluraque alia quæ de illa
tradit Gratian. tot. q. 3. quæque alia
retigimus in Consult. can. de priuileg. conf.

3. in disquisitionem venire oportet,
si quando coram Iudice hæc
proponuntur. quamuis enim Iu-
dex quilibet cognoscit an sua sit
iurisdictio: l. si quis. D. de iudic. ta-
men cum iam per appellationem
ob defectum iurisditionis in par-
tem deuocatur, non amplius sibi
ius dicere, neque in exemptos
potest: tot. iii. C. Ne quis in sua caus.
sed seruanda est forma d. c. cum per-
sona: vel cum dubium aliquod oc-
currit, ad solam Sedem Apostoli-
cam interpretatio pertinet. c. cum
venissent. X. de iudic. l. si imperialis. C.
de leg. eaq; disertè illi in priuilegiis
huius ordinis referuatur. sed &
cum non friuolè appellatur ab eo,
qui negatur esse Iudex, non potest
is in causa progredi, ac minimè
ad censuras. c. cum olim. de off. deleg. c.
cum dilectus. X. de relig. dom. multò
minus Ordinarius potuit præfari
monasterium ei tamquam Ordi-
nario esse subiectum, & pro summa
causa interdicti assumere, quod re-

regulares declararint se nec posse,
nec velle statuta illius obseruare;
imò & ordinariam ipsius iurisdic-
tionem, & superioritatem nega-
rint. vbi tãquam læsæ maiestatis cri-
men, ac summum malorum recita-
tur id, quod crimine vacat. al-
legare, inquam exemptionem,
saluâ reuerentiâ, & Apostolicum
priuilegium. quod ne quidem na-
gligere, saluo iuramento de con-
seruandis monasterij iuribus, ex-
empti possunt. Et porro si præ-
scriptum erat aduersus huiusmodi
priuilegium, & foundationem; re-
plicare id oportuit; non ordina-
riam iurisdictionis & superiorita-
tis negationem, quæ competere
non poterat obstante priuilegio,
in causam interdicti assumere:
præsertim tam crudis verbis. cum
in materia præscriptionis quoad
exemptionem aliam formam exi-
gat d. c. cum persona: neque mox
præscriptio ius ipsum, priuile-
giumue perimat, sed exceptio-
nem tantum tribuat.

§. VI.

De Regularium confessio-
ne, promissione, re-
nunciacione con-
traria.

Qvod porro obiicitur regula-
rium confessio subiectionis,
& obedientiæ promissio; parum
momenti adfert. quippe nec ex-
pressa abbatissæ obedientiæ repro-
missio valet, si modo de exemptio-
ne constare possit. c. cum dilectus. X.
de relig. dom. cum etiam huic fides
data non noceat. c. cum in tempore. X.
de arbit. quin nec iuramentum. c.
13. X. de maioritat. & obediens. nullas
enim confessio vires habet, quæ
veritati repugnat, aut legi. vt à
confessis pro condemnatis haben-

f.
Si de exem-
ptione con-
stat, nihil
hæc proffi-
ciunt.

C 2 dis

dis verficulus antiquus ita excipit; nisi lex, fauor, aut natura repugnet. adeoque nec contrariari potest priuilegio c. 2. in verb. recognoscendo vel profitendo. de reb. Eccl. non alien. in 6. neque confessio mutat statum: l. liberos. C. de confess. neq; professione ferui constituuntur: l. parentes. ibi. neque factum huiusmodi defensionem libertatis excludit. l. interrogatam. ibid. debetque semper confessio sociam habere veritatem. c. fin. X. de confess. quæ si per diplomata liqueat, nihil confessio obest. sed neque iuri publico ordinis potest priuatus renunciare. c. si diligenti. X. de for. comp. sed & in carcere, aut tormentorum metu l. qui in carcerem. D. Quod metu. l. 1. §. quæstione. D. de question. Mysing. 5. obs. 23. facta nullius sunt momenti. grauissimi autem tormenti, & mortis vicem habent censuræ. c. cum nemo Episcop. 11. q. 3. Sanches de matr. l. 4. d. 5. n. 17. Quare & Clmētina multorum de penis actis in carcere, & nominatim resignationibus disertè resistit. & alias spoliatus, metu præsumitur renunciare. c. super hoc de renunc. & non cognoscitur super spontanea voluntate nisi post restitutionem. c. 2. X. de rest. spol. & post confessionem sic extortam omnia sunt redintegranda. causam matr. X. de of. del. d. c. super. Neque verò carcerationis etiam iustitia omnia carceratorum acta iustificat. DD. in l. 3. D. Quod metu. d. l. qui in carcerem ibid. Tuscus V. carceratus concl. 89. & hinc fuisse iustam quod aiunt, petitio principij est. Sanè Tridentinum ad carcerem atrociam ferè delicta exigat, s. 25. c. 6. §. in crimin. hinc autem summa reatum est, pro exemptione dixisse. eoque vbi carcerati superioritatem verbis confessi sunt; mox absoluti, dimissi, atque dealbati sunt. praxes eliciendarum huiusmodi per artes confessionum ac scripturarum pulchrè damnantur in c. si quandoque. 15. q. 6.

2.
An saltem
iurantes ipsi
obligentur?

Videri quidem possent ipsi iurantes saltem obligari; & renun-

tatio in eorum saltem præiudicium valere. gl. fin. c. cum tempore X. de arbit. sed expressè contrà dicitur in c. cum dilect. X. de relig. dom. in fin. vbi non tantum monachi; sed ipse Abbas suo promisso contrauenire potest contrarianti exemptioni. Interest enim Papæ ne subditi sui ab aliis iudicentur, quod interesse ita est correlatum, vt non possit commodè fieri exempti, & superioris separatio. vt latius in decisione Rote 26. Augusti 1641. sub Panziolo in hac causa d. a. d. Vltipponensi quam refert Tamburini de iur. Abbas. l. 3. & idem docet de iure abbatiss. d. 17. quæst. 4. sed indubitanter est Papæ superioritas, & subiectio exemptorum, itaque hi illius iuri præiudicare non possunt vt neque clericus in Iudicem laicum cogentur sentire: c. si diligenti. X. de for. comp. nec Ecclesiasticum, nisi de proprii Episcopi assensu. c. significati eod. alia item citat Tamburini.

§. VII.

De Nouitiarum receptione.

Obicitur 2. virginum nouitiarum admissionem ad auctoritate ordinaria pendere; sed iterum, si hæc per bullam priuilegiariam excepta sunt, in aliis firmant exemptionis regulam. & licet oportet iura iuribus concedere; sic & has priuilegiarias constitutiones. c. cum expediat. de elect. d. 6. vt hæc pro exceptione; pro regula autem exemptionem recipere, & ferè talis forma regulæ & exceptionis, seu generis & speciei ex c. quia propter. & c. cum dilect. eod. inter se pugnare videbatur: & etiam Hostiensis, vt gloss. in d. c. cum expediat contrarietatem esse censebat: Respondit tamen Bonifacius VIII. rescripta illa inuicem esse sic concordanda. Sed

Sed neque receptio virginum ad arbitrium pertinet Episcopi; sed superiorum ordinis, & conuentus. Episcopus autem illo præuio, *iuxta verba c. 12. regule* consentit tantum in recipiendam. *iuxta Concilium Nicenum c. 14.* & in omnibus Concilium Trident. illarum examen exigat. *f. 25. de regul. c. 17.* sed quoad exemptas non de vniuersis ad ordinem spectantibus, sed libertate ingressuræ, vestiendæ, seu professuræ, formulæ autem & professorum & inauguratarum relatæ, si veteres sunt, accipiendæ sunt secundum regulam per bullas declaratam, modificatam, restrictam: si nouitiæ, euertuntur à d. c. cum dilectus d. c. cum tempore d. c. 13. X. de maiorat. nouitias esse conuincit mentio matris Ecclesiæ sancti B. quippe mater illa centum annis nata esset post filiam. præterquam quod formulam veterem adeo uertit mutari Greg. IX. vt si præter formam canonicam (atque adeo contra exemptionem) exactum fuerit obedientiæ iuramentum, nec obligare illud, nec vllas vires habere rescripserit. *d. c. 13. X. de maior. & obed.* vt exclamare tanquam in periuros non tam altum oporteat; ne simul iudicium Pontificis Romani in d. c. 13. in damnationem vocetur.

Sed & longè differunt consensus & autoritas. neutrum exigunt bullæ Ordinis. *Licet*, inquit, *abbatisis, aut vicem gerentibus earumq. Confessoribus generalibus monasteriorum & locorum presatorum clericos & laicos & absolutos, & alias personas viri- usque sexus, etiam virgines & mulieres à seculo fugientes, ad conuersionem in monasterijs & locis ipsis recipere, & ad professionem admittere: post annum tamen probationis, pro ipsorum beneplacito uoluntatis, ipsorum, inquit bulla, non dicecesanorum, qui ea propter quod per Pontificem licet, non possunt impedire: neque priuilegio à superiori concessio derogare, c. dilect. de temp. ordin. clemen. 2. de*

elect. per huiusmodi ergo facultatem cessat d. decretum Concilij Niceni, cap. 14. vt ad monachatum nemo recipiatur, nisi de licentia Episcopi: vt cellas nouas aut congregatiunculas monachorum absque notitia Episcopi nemo instituat: *c. cellulas. 18. q. 2.* (præterquam quod hæc congregatio, & monasterium duplex potest institutum sit à Paulo II.) denique Concil. *Paris. 6. c. 48.* quo docetur contra religionem christianam esse, & à diuina abhorreere autoritate, quod Abbatissæ quædam inconsultis Pontificibus virgines viduasque uelarent: hæc enim Abbatissis & confessoribus, & patribus monasteriorum hinc à S. Pontifice conceduntur: vt ritu congruo fiant, in quo peccasse Abbatissæ Parisienses uidentur, suo Marte, atque per se uelando: quod ceremonia exigit fieri manu sacerdotis: si non & Episcopi; si de velo consecrationis accipiatur. nam & hæc regula *c. 9.* tam fratres eremitas, quam sorores consecrandas, ab Episcopo iubet consecrari. quidam enim consecrantur & clauduntur; quidam nec clausi sunt, nec consecrati; sed religiosi, & professi tantum. quæ consecratio aliquando simul cum professione contingit; aliàs professio & receptio per Confessorem generalem fieri solet. de quibus bulla Pij 11. *6. Kal. Oct. Professio-*

1461. anno, inquit, probationis integrè elapso, tibi Priori monasterij, fratres & sorores nouitios probatos atque profiteri sponte cupientes ad professionem Ordinis admittendi autoritate Apostolica tenore presentium licentiam concedimus, ac etiam facultatem. & quamuis vni loco illud rescriptum dirigatur; Martinus tamen V. omnia quorumcumque priuilegia locorum concessa & concedenda communia facit. & singularim bulla Pauli II. eandem communionem tribuit monasterio T. Sed & iterum d. bullæ, licet, inquit, Confessoribus generalibus & patribus supradic-

4.
De uelatione
ne virginū.

5.
Professio-

6.
Licet

Etis, & eorum cuilibet, personas utriusque sexus volentes religionem ipsam suscipere, quae ordinem alium intrare voluissent, a tali voto absolueri, ac etiam liberare auctoritate praefata; illasque ad professionem tali voto non obstante recipere: dummodo in tali religione, de qua voluissent professionem non emisissent; seu intrare religionem Carthusiensem non voluissent. haec ergo sine dicecesanis possunt hi regulares. sed nec ipsi quidem dicecesanis concessa sunt: multo minus, ut vsu suorum privilegiorum privare illos possint, aut Apostolica concessioni aliquatenus derogare, aut per censuras impedire.

6. De consensu conditionali in receptionem.

Sed & consensit Ordinarius in quandam, etiam sub conditione, si remanerent patres: quam non admittit Regula iuris; actus legitimi conditionem non recipiunt, neque diem. c. actus. de reg. iur. in 6. & in electionibus & similibus actibus pro non adiectis habentur conditionalia suffragia. voce, inquit c. 2. de elect. in 6. eorum, qui non pure consenserunt, ea vice, in alios recedente. ut admissio Abbatissae, & aliorum pure consentientium, traxerit vocem dicecesani conditionalem, & pro legitime, & pure professio sit talis habendus. in quo vel vno, istius virilis monasterij ius omne subsistere, & conservari potuit: ut vllatenus dimitti nequiverit. l. si ut. D. Quod cuiusque universitat. omitto dicis causa dicecesani consensum postulari, ubi privilegia liberam tribuunt recipiendi novitios facultatem.

S. VIII.

De modo probandae exemptionis.

7. Non verbis narratiuis.

Aunt denique exemptionem non probari verbis narratiuis: c. si papa. de privileg. in 6. ut nec illius nominatione aliquod honoris, dignitatisve privilegium: c. si summus.

de sent. excommuni. in clement. delegatumque ideo huiusmodi narratiua non magis moveri debuisse, quam delegantem: c. super. X. de rescript. at tamen d. c. si papa in suo. tollere se negat alios probandi modos: de clem. liter. de probat. ait, quando papa narratiua facit rei a se gestae, per qua, inquit, gratia vel intentio narrata fundatur; censetur super sic narratiua fidem plenariam adhibendam. fundatur autem hic rescriptum, praeter appellationem, super exemptione ne ut illius causa, quam a se de praedecessoribus concessam narrat, & quamvis plenam fidem non licentiant sic narrata; non negat tamen vllam facere: nec d. c. si summus aliud ait, quam per huiusmodi nominationem nihil novi iuris tribui: praesumptionem fieri non negat. ideoque & Delegatus responderi iusserat ad huiusmodi nominationis allegationes, & diplomata, & deinde per sententiam deliquit excepta, seu quae non obstant de legata appellatione, vel exemptione, licuisset exequi: & tamen tunc d. Intimatus. ut contumacia ipsius debuerit pro confessione recipi. l. 11. §. qui tacuit. D. de iur. iur. c. 2. de confess. in 6. c. 1. §. 1. c. 1. §. 9. §. 6. c. suam. c. vlt. X. de cohabit. c. vlt. c. nullus. c. nonne. X. de praesumpt. c. 1. eodem. §. 2. §. 3. c. sane. 2. §. 2. c. ex quo confessione, fictione iuris poterat exemptio tanquam simpliciter agnita haberi; & contumax tanquam simpliciter confessus condemnari quia in confessum nullae dicuntur aliae iudicis partes, quam ut condemnent. c. praeserea. X. de tran. c. si summus. de confess. in 6. imo confessus in iure pro iudicato habetur. l. 1. c. de confess. vt & ob hanc contumaciam beneficium appellationis denegetur. l. 1. c. quorum appell. non recip. l. 23. §. fin. de appell. Sanctus Clementis VIII. an. 1600. ar. vlt. & quae in contrarium dicuntur ad contumacias in principiis iudiciorum commissas, pertinent.

Denique oblata fuit inspectio diplo.

diplomatum ex professio exemptionem concedentium; iuxta d. c. cum persona de priuil. in s. d. c. porro d. X. cod. vt superfluum sit circa ambigua vagari.

S. IX.

An ex approbatione Confessariorum resultet subiectio?

Resumendo etiam, quae de confessariis approbatione, confirmatione, & facultate audiendi confessiones obiciuntur; quaeritur an ratione officij subiciantur? iuxta c. cum capella. X. de priuil. c. 11. s. 24. Conc. Trid. at vero d. c. cum capella loquitur de cura parochiali, vel alia causa, quae iurisdictionem Episcopi respiciat: vt non est cura regularium exemptorum. sicuti videmus in omnibus Mendicantibus vtriusque sexus Ordinibus obseruari: & Conc. Trid. d. c. 11. loquitur de secularibus non regularibus; vt patet in verb. nec non alios cuiuscumque monasterio oblatos & c. & vers. exceptis tamen iis qui praedictis locis, aut militibus actu seruiunt; & intra eorum septa, ac domos resident; subque eorum obedientia viuunt; siue iis qui legitime, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerunt. regulares ergo curam monasterio annexam exercentes, quoad secularium personarum curam, & administrationem sacramentorum dumtaxat subicit d. c. 11. visitationi, & correctioni Episcopi.

Neque obstat quod d. Regula praescribat; vt confessor generalis ab Abbatis & regularibus electus accipiat a Diceselano potestatem absoluedi (nam alios ipse sub se constituit) quoniam is ritus antiquus est Ecclesiae, etiam in exemptis. vt patet in clem. dudum, de sepult. s. statumus etiam in verb. vt de Episcoporum licentia, gratia & beneplacito.

confessiones confiteri sibi uolentiam audiant, penitentias imponant sa ueres, & beneficium absolutionis impendant. & pergat inferius; vt non simpliciter, sed si Episcopi huiusmodi, inquit, exhibere licentiam recusarint; nos ex nunc ipsis, vt confessiones sibi confiteri uolentium liberè liciteq; audire ualeant, & eisdem penitentias imponere saluatae, atque eisdem beneficium absolutionis impertiri; gratissè concedimus, de plenitudine Apostolica potestatis. neque tamen ex huiusmodi concessione Ordinariorum, Mendicantes, quoad illius exercitium, Ordinariis ulterius subiciuntur. nisi quod ex nupera Gregorij XV. const. incip. inscrutab. confessores monialium qualitercumque exempti ab Episcopo approbati debeant; & amplius subiacent. sed & in priuilegiis ordinis S. Saluatoris facultas audiendarum confessionum Mendicantibus concessa, ei communicatur.

S. X.

De priuilegiis huiusmodi quid Concilium Trid. decreuerit, aut posteriores Constitutiones?

Concilium quidem Tridentinum multis in casibus per uiam delegationis apostolicae exemptiones regularibus concessas uiribus uacauit; nullibi tamen generatim abrogauit, adeoque firmavit regulam in casibus non exceptis, & ita habet omnium Mendicantium, aliorumque exemptorum praxis uniuersalis. An autem abrogata saltem sint omnia regularium priuilegia Concilij Tridentini decretis contraria, iuxta c. 22. s. 25 de Regul. Trid. an illa tantum uel bi additur, non obstantibus quibuscumque priuilegiis? Vide Rodrig. som. 1. q. 8. art. 6. Mirand. tom. 2. q. 42. art. 3. nuncupatim hic quaeri possit, an

1. Multis casibus regularium exemptio restricta, non ex integro sublata.

2. Priuilegia regul. Concilio Trid. contraria an sublata?

abrogata sit ea restrictio, qua dice-
 celanis non nisi singulis trienniis
 visitare monasteria huius Ordinis
 permittitur? cum Trid. f. 21. c. 8.
 singulis annis demandet: an d. c.
 22. tantum agat de decretis in ses-
 sione eadem 25. de regular. habita e-
 ditis, ex eo magis controuerti po-
 test. statuit autem Concilium Trid.

3.
 An in hoc
 Ordine sine
 restrictione
 priuilegia-
 ria iam visi-
 tatio sit li-
 bera ex
 Conc. Trid.

speciatim f. 25. de regul. c. 9. vt mona-
 steria sanctorum sancte Sedi
 immediatè subiecta, ab Episcopis
 tanquam illius delegatis guber-
 nentur: quæ verò ab alijs regularibus,
 inquit, reguntur (vt hic) *sub eorum*
curâ, & custodia relinquuntur. con-
 sonat illud Innocentij III. in c. 5. X.
 de relig. dom. quàm diu monasteria per
 regulares manere poterint ordinata;
 non sunt ad saculares clericos transfe-
 renda: sed si regulares defecerint. & c. c.
 decima. 18. q. 2. Trid. f. 14. c. 10.

4.
 Regulari-
 bus subie-
 ctæ monia-
 les nõ com-
 missæ Epi-
 scopo vt
 alia imme-
 diatè Sedi
 Apost. sub-
 iectæ.

Insuper f. 25. de regul. c. 8. iubetur
 Innocentij III. constitutio, qua in-
 cipit in singulis, & habetur c. 7. X. de
 stat. monach. obseruari, & iuxta illam
 monasteria in congregationes regi-
 digi: ad visitationes in d. c. in singulis
 & seq. præscriptas faciendas, &
 statuta: & certas regulares perso-
 nas deputari, quæ, inquit, de modo
 & ordine de prædictis congregationibus
 erigendis, & statutis in eis exequendis
 deliberent & statuunt. per causam
 tamen visitationum in d. c. in singulis
 nullam nanciscuntur iurisdic-
 tionem visitatores, nullus, inquit, ex hoc,
 sibi auctoritatem prelationis assumat.
 quod innouat Trid. d. c. 8. Ad hæc
 clausuram monialium Concilium
 Trid. strictissimè etiam appellatio-
 ne postposita curandam præcipit
 Episcopis, etiam quoad quomodolibet
 exemptas: sed tum vt dele-
 gatis. Trid. ibid. c. 5.

5.
 An exem-
 ptio cesset
 ob omiffas
 congrega-
 tiones, quas
 Canones &
 Conc. Trid.
 exigunt.

6.
 Exemptæ
 quoad clau-
 suram sub-
 iectæ.

7.
 Quatenus
 nunc mo-
 niales sub-
 iectæ.

Denique Gregorius XV. con-
 st. incipit in scrutabili etiam in exem-
 ptas Episcopis tribuit authorita-
 tem, circa administrantes curam
 animarum, aut sacramenta, ap-
 probationem confessorum, inter-
 uentionem in electionibus præfe-
 ctarum, rationes audiendas admitt.

nistrantium bona temporalia, &
 prædicationes: circa in omnibus
 istis delinquentes, & præsertim
 circa clausuram; etiam extra visi-
 tationem, inquit Gregorius, per ces-
 suras Ecclesiasticas, alijque parat, cui-
 ciusdem sedis delegati procedere, em-
 nemq. iurisdictionem exercere licet,
 & licitè valeant.

Igitur Episcopi in clausura ser-
 uanda in vim d. c. 5. Conc. Trid. & pu-
 niendis circa illam delinquenti-
 bus, in vim d. Gregoriana, non ob-
 stante exemptione, aut appellatio-
 ne cognoscunt, & exequuntur: de
 alijs etiam in Gregoriana hac ex-
 pressis cognoscunt, & iurisdic-
 tionem exercent; adeoque exequun-
 tur: nam illa concessa, id accedit,
 significauit. X. de off. & potest. iudicis
 deleg. c. præterea. eod. quamuis in
 c. 20. Regule S. Saluatoris cognosce-
 re; non exequi possint: iuxta prin-
 legij bullas, de quibus sup. priuilegia
 incipit, & tenorem seruari iuxta
 c. porro. X. de priuileg. & grauari veta-
 regulares aduersus priuilegia c.
 minus iniqua. X. de excess. prelat. &
 singulatim illud damnat, quod
 de locis, inquit, in quibus dantur fe-
 mulantur, satagunt amoueri, nisi eis
 obediunt.

Sed obijci hic potest ex d. c. 25.
 de regul. Concil. Trid. quod mona-
 steriorum, de quo quaritur, non sub-
 iectum sit alicui Capitulo generali: ideo
 quæ dicendum videatur subie-
 ctum immediatè Sedi Apostolica, & re-
 digendum sub gubernatione Epi-
 scopi per d. c. 9. in princ. eo quod
 quod nullam habeat congregatio-
 nem aut visitatores ordinarios
 quorum defectu etiam Trid. f. 25.
 c. 8. de regul. Episcopis tanquam
 Sedi Apostolicæ delegatis huius-
 modi monasteria vult subijci: sed
 respondendum anno quidem 1574.
 Coloniae fuisse indictum capitulum
 generale; sed iniquitatem
 temporum vsu illius interruptum
 quidem, ius tamen non mutasse
 c. prima atq. 16. q. 6. ac d. c. 8. decre-
 tum illud tum demum obtinere,
 vt

vt ibi dicitur, cum Metropolita-
nus instituerit, vt in congregatio-
nes redigantur, & regulares ne-
glexerint, de ea autem instantia ni-
hil hic adfertur. d. autem c. 9. in fin.
excipit monasteria à regularibus,
etiam aliis, quam à Capitulis de-
putatis, regi solita: & monasterium
hoc à regularibus regi est solitum:
neque immediatè subest sanctæ
Sedi, vt exigit prior pars d. c. 9.
sed Cōfessario generali: qui in spi-
ritualibus est caput; cui etiam sub-
sit Abbatisa. & quid ni tales desi-
gnent illa d. c. 9. verba *vel alius*?

Quod si vigeas, hoc verbum
reguntur in d. c. 9. non accipiendum
tantum de immediato regimine
patris, & Confessoris; sed alicuius
superioris: ob connexionem c. 8.
& 9. d. s. 25. de reg. cum & illa quæ
immediatè subfunt Sedi Apostoli-
cæ, regantur tamen etiam à pa-
tre aliquo, seu Confessore, & ta-
men in his Cōcilium deferat Epi-
scopo gubernationem: Respon-
dendum est confessorios non vbi-
que regimen habere: quod ex-
ternam sacram politiam maximè
respicit: sed tantum ligandi, &
absoluendi internam facultatem.
at Confessores generales in hoc
ordine esse prælatos, veros supe-
riores, & qui etiam externum spi-
rituale regimen habeant, quod d.
c. 9. sufficit. *vide que diximus, de
Regul. de duplic. mon. s. ult. & penult.*
præsertim si addas remedium,
quod in commendatis tribuit Trid.
s. 21. c. 3. denique si Confessor ha-
beat vtrumque regimen, tum Con-
fessarij ad sacramentum pœniten-
tiæ qualificati, tum superioris ad
regimen externum; vtroque mu-
nere rectè fungetur. sicut Interp.
Concilij responderunt quando di-
citur s. 25. de reg. 119. vt qui profes-
sionem suam irritâ dicere vult, de-
ducat causam coram Episcopo, &
superiori, si idem sit Episcopus &
superior; eum vtramque perso-
nam posse sustinere. *curati à Barbos.
in Collect. DD. ad Conc. Trid. ad d. c. 19.*

præterquam quod & hic Ordo o-
lim congregationes habuerit, quas,
vt diximus iniquitas temporum in-
terrupit, præsertim monasterio
Capite Ordinis, & pluribus aliis
sub iugum hæreticorum lapsis, cui
rei quantum tempora patiuntur
per Metropolitanum *iuxta d. c. 8. s. 25. de regul. Conc. Trid.* prouideri, per
monitiones ibidem demandatas,
optandum esset.

De Officio Archipresbyteri.

RESPONSVM I.

*Quis clerico aduenæ agro
sacra ministret?*

Quæritur quis Clerico pere-
grino, seu aliunde aduenien-
ti agro, ac mortuo sacramenta pœ-
nitentiæ, ac viatici administra-
re; exequias, ac iusta facere de-
beat; decanus Capituli, an Chri-
stianitatis, seu Archipresbyter di-
strictus?

Pœnitentiæ ac paschalis com-
munionis sacramenta à proprio sa-
cerdote, seu parochio, vel altero
de ipsius licentiâ accipienda sunt,
*c. omnis X. de pœnit. cum alter, inquit,
illum non possit absolvere, vel ligare: &
sepulturæ in parochia. c. ex parte
cum seqq. & tot. tit. X. de sepult. saluis
priuilegijs mendicantium, & ele-
ctione morientium. tot. tit. ibid. &
in 6. & Clement. eod.*

Porro Decanus chori iurisdic-
tionem internam & externam,
seu curam animarum tantum ha-
bet in eos, qui sunt de choro, seu
collegio, & suppositos, seu mi-
nistros chori: Archipresbyter au-
tem vniuersalem habet iurisdic-
tionem in omnes, qui sunt de suo
districu: cathedralis quidem, ciui-
tatis; ruralis autem ruris, seu agri
sibi assignati. vt sicut Episcopi pa-
rochia dicitur tota diocesis: *c. bo-
na. 12. q. 2. c. Apostolicæ. X. de donat. c. 1.
bet.*

1.
Sacramentum
vt à pro-
prio sacer-
dote admi-
nistranda?

2.
Decanus
cleri suæ
Ecclesiæ
tantum, Ar-
chipsby-
ter totius
districtus
curam ha-
bet.

fin.